



KUML  
2002

# KUML 2002

Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab

*With summaries in English*

I kommission hos Aarhus Universitetsforlag



Else Roesdahl, Vitskol Kloster 1976. – Foto: Jens Vellev.

# Else Roesdahl 60 år

Af DAVID M. WILSON

---

Første gang, jeg mødte Else Roesdahl, var i 1969, da hun som nyuddannet historiker var ansat som assistent på Nationalmuseet. Det blev begyndelsen til et venskab, som har været gennem hele hendes professionelle karriere.

Else er født på Als, og hendes flair for historien og iltre uafhængighed har rod i hendes familiære baggrund, idet hendes familie var dybt engageret i sønderjysk politik efter 1864. Efter at have læst i København vendte hun tilbage til Jylland i 1970 sammen med sin mand, Erik Lange, og blev snart en anerkendt medarbejder ved Aarhus Universitet.

Som studerende (og senere forsker) deltog hun i P.V. Glob's ekspeditioner til Bahrain. De tre sæsoner, hun tilbragte dér, fik stor betydning for hendes udvikling som arkæolog og forsker. Udgravningen vækkede hendes eventyrlyst og inspirerede til rejser til Indien, Afghanistan, Iran og Egypten. Her udviklede hun den interesse for keramik og glas, som var blevet vakt af hendes far, en lærd samler. Hjemme deltog hun i mange andre udgravninger. Hun kan for eksempel rose sig af at være den, der fandt den smukke stævn fra vrage 3 i Skuldelev.

Hun koncentrerede sig nu om vikingetiden og blev blandt andet gennem den tilbagevendende Viking Congress en af fortalere for en nyskabende kritisk og tværfaglig tilgang til vikingetiden. Intetsteds kommer dette bedre til udtryk end gennem de årlige, vellykkede Vikingsymposier, hvor hun er en af de mest indflydelsesrige arrangører, eller gennem etableringen af Center for Vikingetids- og Middelalderstudier ved Aarhus Universitet. Sammen med Olaf Olsen deltog hun i samtlige udgravninger af vikingeborgene, og i 1970 blev hun ligesom han ansat ved den nyoprettede Afdeling for Middelalderarkæologi på Moesgård. I 1981 blev hun leder af afdelingen, og i 1996 blev hun forfremmet til professor.

Skønt Else Roesdahl beskæftiger sig med hele middelalderen, var det vikingetiden, der først vakte hendes begejstring. Sammen med Olaf Olsen og Holger Schmidt publicerede hun Fyrkatudgravningen i 1977, og det er karakteristisk for Olafs og Elses videnskabelige hæderlighed, at de – til trods for, at de nåede frem til forskellige konklusioner – ikke blev uvenner, men derimod modbeviste talemåden “arkæologi er ikke nogen disciplin, det er en vendetta”.

Også på det internationale plan har Else Roesdahl været efterspurgt, og hun var dybt involveret i organiseringen af udstillingen *Vikingerne i England* i 1981-82, ligesom hun var koordinator for den storslåede udstilling *Viking og Hvidekrist* i 1992-93. Denne udstillings katalog, som hun redigerede, er sammen med hendes bøger *Danmarks Vikingetid* og *Vikingerne Verden* helt centrale for ethvert studium af vikingetiden – og derfor oversat til flere sprog. Hun har redigeret mange andre bøger, senest *Dagligliv i Danmarks middelalder*, og sammen med Mogens Bencard skrevet den banebrydende *Dansk middelalderlertøj*.

Til Elses mange ærestitler hører Dannebrogordenen, en LittD fra Dublin og et særligt professorat ved Nottingham, og hun er korresponderende medlem af lærde organer i England og Tyskland. Men på hendes tresårsdag er det hendes venskab, videnskabelige dygtighed og vid, der står i centrum.

## Else Roesdahl reaches 60

I first met Else Roesdahl in 1969, when, newly graduated, she was working as an assistant in the National Museum. This was the foundation of a friendship which spans her professional career.

Else was born on Als and her sense of history and her fierce independence is based in the background of her family, which was deeply involved in the politics of Sønderjylland after 1864. Although she studied in Copenhagen, she returned to Jutland with her husband, Erich Lange, in 1970, and soon became firmly established in Aarhus University.

As a student (and later as a postgraduate) she took part in P.V. Glob's Bahrein expeditions. The three seasons she spent there deeply influenced her development as an archaeologist and scholar. The dig excited her sense of adventure and stimulated her to travel in India, Afghanistan, Iran and Egypt, developing an interest in pottery and glass originally instilled by her father, a learned collector. At home she took part in many other excavations. She is, for example, proud of the fact that at Skuldelev she found the beautiful stem of Wreck 3.

Concentrating on the Viking Age she became, through such outlets as the Viking Congress, party to an innovative critical interdisciplinary approach to the period. Nowhere is this better expressed than in the annual and successful tværfaglige Vikingsymposium, of which she is one of the most influential organisers, or in the foundation of the Aarhus Centre for Viking and Medieval Studies. She excavated with Olaf Olsen at all the Trelleborg fortresses, and in 1970 joined him in the newly-founded department of

medieval archaeology at Moesgård. Succeeding as head of department in 1981, she was promoted professor in 1996.

Although engaged with the whole of the Middle Ages, her first enthusiasm was for the Viking Age. With Olaf Olsen and Holger Schmidt, she published the Fyrkat excavations in 1977, and it is a tribute to the academic integrity of both Olaf and Else that, though differing in their conclusions, they did not fall out – disproving the adage, 'archaeology is not a discipline, it's a vendetta'.

Much in demand internationally, she was deeply involved in the organisation of the *Vikings in England* exhibition in 1981-2, and was the co-ordinator of the magnificent exhibition *Viking og Hvidechrist* in 1992-3. The catalogue which she edited for this exhibition, together with her books *Danmarks Vikingetid* and *Vikingernes Verden*, are now central to any study of the Viking Age and have been translated into many languages. She has edited many other books, most recently *Dagligliv i Danmarks middelalder*, and, with Mogens Bencard, wrote the pioneering *Dansk middelalderlertøj*.

She has many honours – among them the Dannebrog, a LittD from Dublin, a special professorship at Nottingham, and corresponding fellowships of learned bodies in Germany and England – but it is her friendship, scholarship and wit that we celebrate on her sixtieth birthday.

David M. Wilson  
Castletown  
Isle of Man

Oversat til dansk af  
Annette Lerche Trolle